

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. ๙ /2555

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Revised version: June 2011) ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีและเพียงพอรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต และเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตให้สามารถสะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ได้ดีขึ้น

ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ Basel III โดยปรับเพิ่มระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ (Minimum holding period) ในการคำนวณค่าปรับลด (Haircut) มูลค่าหลักประกันตามวิธี Comprehensive สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาดบางประเภท เช่น ธุรกรรมอนุพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันที่ไม่มีสภาพคล่อง เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในภาวะวิกฤตที่ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงสูงขึ้นจากการไม่สามารถปิดฐานะธุรกรรมอนุพันธ์เหล่านี้ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (Credit equivalent amount: CEA) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์บางประเภท โดยเฉพาะธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน (Structured derivative) เพื่อให้หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความชัดเจนยิ่งขึ้นเนื่องจากประกาศฉบับเดิมไม่ได้ระบุวิธีการคำนวณไว้อย่างชัดเจน และเพื่อให้หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 41

ฝนสป10-งท30004-25551108

งท 300 วันที่ 8 พ.ย. 2555

และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ และให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกธนาคาร

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 92/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2551

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้ คำจำกัดความให้เป็นไปตามเอกสารแนบ 1

5.2 หลักการ

ประกาศฉบับนี้ครอบคลุมหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ทุกประเภท ซึ่งรวมถึงฐานะในมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของคู่สัญญา (Default risk) โดยให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลตาม Original exposure method (วิธี OEM) หรือ Current exposure method (วิธี CEM) และนำมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลดังกล่าวไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญาเพื่อคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาต่อไป

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์นำมูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาที่คำนวณได้ตามประกาศนี้ไปรวมกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณได้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) และ/หรือ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) แล้วแต่กรณี เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการคำนวณอัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital adequacy ratio) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ต่อไป

5.3 ฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ที่ต้องนำมาคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ทุกประเภท ซึ่งรวมถึงฐานะในมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา ยกเว้นฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ ต่อไปนี้

5.3.1 ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคาร (Banking book) ทั้งในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection seller) และผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection buyer) ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ต้องนำฐานะดังกล่าวไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยข้างต้นแล้วแต่กรณี

5.3.2 ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท Funded credit derivative ในบัญชีเพื่อการค้า (Trading book) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ต้องนำฐานะดังกล่าวไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดตามแนวทางการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด

5.3.3 ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท Funded credit derivative ในบัญชีเพื่อการค้า (Trading book) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง โดยธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับฐานะดังกล่าวเฉพาะในส่วนที่มีเงินสดมาวางเป็นประกันแล้ว

5.3.4 ฐานะในสัญญา Options sold ที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับค่าธรรมเนียม (Premium) เต็มจำนวน

5.3.5 ฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์อื่น ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกาศกำหนด

5.4 การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

5.4.1 ฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ในตลาด

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงโดยกำหนดให้น้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญาเท่ากับ 0 จนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง

5.4.2 ฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาด

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาตามข้อ 5.5

5.5 หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของคู่สัญญา (Default risk)

5.5.1 สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี SA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของคู่สัญญาแต่ละรายตามวิธี SA ดังนี้

- (1) คำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ (รวมทุก Netting set ที่ทำกับคู่สัญญารายเดียวกัน) ตามที่กำหนดในข้อ 5.6
- (2) นำมูลค่าตามข้อ 5.5.1 (1) มาหักด้วย Specific provision ของธุรกรรมอนุพันธ์นั้น
- (3) คำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง โดยนำมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิตามข้อ 5.5.1 (2) ข้างต้น หลังพิจารณาการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามข้อ 5.12 (หากมี) ไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

5.5.2 สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี IRB ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับค่าความเสียหายที่เกินกว่าระดับที่คาดไว้ (Unexpected loss: UL) รวมถึงคำนวณค่าความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected loss: EL) ตามวิธี IRB ดังนี้

- (1) คำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ (รวมของทุก Netting set ที่ทำกับคู่สัญญารายเดียวกัน) ตามที่กำหนดในข้อ 5.6
- (2) กำหนดมูลค่าตามข้อ 5.5.2 (1) เป็นยอดหนี้หรือประมาณการยอดหนี้เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ (EAD) เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับค่า UL และค่า EL ต่อไป ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) รวมถึงธนาคารพาณิชย์สามารถพิจารณาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามข้อ 5.12 ได้

5.6 หลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของคู่สัญญาแต่ละราย ซึ่งเท่ากับผลรวมของมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลจากฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์กรณีที่ไม่มี Netting agreement ฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์กรณีที่มี Netting agreement และฐานะในมูลค่าหลักประกัน ที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา

โดยการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ กรณีที่ไม่มี Netting agreement และกรณีที่มี Netting agreement ให้ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้วิธีการคำนวณตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการเลือกใช้วิธีในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลข้อ 5.7 ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ วิธี OEM ตามข้อ 5.8 และวิธี CEM ตามข้อ 5.9 นอกจากนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลข้อ 5.10 ด้วย

สำหรับวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับฐานะในมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงหลักเกณฑ์ข้อ 5.11

5.7 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการเลือกใช้วิธีในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล

5.7.1 ให้ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านตลาดคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยใช้วิธี CEM กับคู่สัญญาทุกราย

5.7.2 ให้ธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านตลาดและเลือกใช้วิธี SA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสามารถเลือกใช้วิธี OEM หรือวิธี CEM ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลกับคู่สัญญาแต่ละรายได้ ยกเว้นในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการทำธุรกรรมอนุพันธ์อื่นที่นอกเหนือจากอนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยกับคู่สัญญารายใด ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยใช้วิธี CEM กับทุกธุรกรรมที่ทำกับคู่สัญญารายนั้นทันที

5.7.3 ให้ธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านตลาดและเลือกใช้วิธี IRB ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยจำแนกเป็นพอร์ตสินทรัพย์ ดังต่อไปนี้

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้วิธี OEM หรือวิธี CEM ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลกับคู่สัญญาแต่ละรายในพอร์ตสินทรัพย์ที่ใช้วิธี SA (พอร์ตสินทรัพย์ที่ไม่มีนัยสำคัญ) ยกเว้นในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการทำธุรกรรมอนุพันธ์อื่นที่นอกเหนือจากอนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยกับคู่สัญญารายใด ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยใช้วิธี CEM กับทุกธุรกรรมที่ทำกับคู่สัญญารายนั้นทันที

(2) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยใช้วิธี CEM กับคู่สัญญาทุกรายในพอร์ตสินทรัพย์ที่ใช้วิธี IRB

5.8 Original exposure method (วิธี OEM)

วิธี OEM เป็นวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ โดยการคูณจำนวนเงินตามสัญญา (Notional amount) ด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.8.1 กรณีที่ไม่มี Netting agreement

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีการลงนามใน Netting agreement (ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเอกสารแนบ 2) กับคู่สัญญารายใด หรือมีการลงนามใน Netting agreement แล้ว แต่มีสัญญาบางส่วนที่คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายตกลงกันที่จะไม่รวมอยู่ใน Netting agreement ในกรณีเช่นนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์จำแนกธุรกรรมอนุพันธ์ที่ไม่รวมอยู่ใน Netting agreement ดังกล่าว แล้วให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลในกรณีที่ไม่มี Netting agreement โดยคูณจำนวนเงินตามสัญญาด้วยค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้องตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$CEA_{\text{กรณีที่ไม่มี Netting}} = \sum_{i=1}^n (\text{Notional amount}_i \times CCF_{i, \text{กรณีที่ไม่มี Netting}})$$

โดย

$CEA_{\text{กรณีที่ไม่มี Netting}}$ = มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลกรณีที่ไม่มี Netting agreement

Notional amount_i = จำนวนเงินตามสัญญาสำหรับธุรกรรม 'i'

$CCF_{i, \text{กรณีที่ไม่มี Netting}}$ = ค่าแปลงสภาพสำหรับวิธี OEM กรณีที่ไม่มี Netting agreement สำหรับธุรกรรม 'i' (เอกสารแนบ 3 ตารางที่ 1)

n = จำนวนธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย

5.8.2 กรณีที่มี Netting agreement

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการลงนามใน Netting agreement (ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเอกสารแนบ 2) กับคู่สัญญารายใด แล้วธุรกรรมอนุพันธ์ทุกสัญญาที่ทำกับคู่สัญญารายดังกล่าว ถูกกำหนดให้นำมาหักกลบลบหนี้เพื่อชำระราคาเป็นยอดเดียวในกรณีที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลในกรณีที่มี Netting agreement โดยคูณจำนวนเงินตามสัญญาด้วยค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้องตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$CEA_{\text{กรณีที่มี Netting}} = \sum_{i=1}^n (\text{Notional amount}_i \times CCF_{i, \text{กรณีที่มี Netting}})$$

โดย

$CEA_{\text{กรณีที่มี Netting}}$ = มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลกรณีที่มี Netting agreement

Notional amount_i = จำนวนเงินตามสัญญาสำหรับธุรกรรม 'i'

$CCF_{i, \text{กรณีที่มี Netting}}$ = ค่าแปลงสภาพสำหรับวิธี OEM กรณีที่มี Netting agreement สำหรับธุรกรรม 'i' (เอกสารแนบ 3 ตารางที่ 2)

n = จำนวนธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย

ทั้งนี้ หากใน Netting agreement ธนาคารพาณิชย์และคู่สัญญา มีการทำสัญญาซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign exchange forward contract) หรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งมีจำนวนเงินตามสัญญาเท่ากับกระแสเงินสดที่ต้องรับและจ่ายกันจริง ธนาคารพาณิชย์สามารถนำสัญญาที่เป็นรายการตรงกันข้ามกัน (เช่น ฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขาย) มีวันครบกำหนดวันเดียวกัน (Same maturity date) และสกุลเงินเดียวกัน (Same currency pair) มาหักกลบลบกันได้ (Offset) โดยมีวิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์คูณจำนวนเงินตามสัญญาทั้งด้านซื้อและด้านขายที่ครบกำหนดวันเดียวกัน ด้วยค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้องตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในเอกสารแนบ 3 ตารางที่ 1 และ 2

(2) ให้ธนาคารพาณิชย์นำค่าที่คำนวณได้ตามข้อ 5.8.2 (1) มาหักกลบลบกัน และให้นำส่วนต่างที่คำนวณได้เป็นมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของคู่สัญญารายนั้น

5.9 Current exposure method (วิธี CEM)

วิธี CEM เป็นวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยพิจารณาจาก Replacement cost (RC) ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบัน (Mark-to-market value) ของธุรกรรมที่มีค่าเป็นบวก และมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Add-on) ซึ่งคำนวณโดยการคูณจำนวนเงินตามสัญญาด้วยค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.9.1 กรณีที่ไม่มี Netting agreement

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณผลรวมของ RC ของธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญา (Gross replacement cost: RC_{Gross}) ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$RC_{Gross} = \sum_{i=1}^n RC_i ; RC_i > 0$$

โดย

RC_{Gross} = ผลรวมของ RC ของธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญา

RC_i = มูลค่าที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันสำหรับธุรกรรม ' i ' ที่มีค่าเป็นบวก

n = จำนวนธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย

(2) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณผลรวมของมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Gross add-on: A_{Gross}) โดยหายอดรวมของผลคูณระหว่างจำนวนเงินตามสัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละรายกับค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้องตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$A_{Gross} = \sum_{i=1}^n (\text{Notional amount}_i \times CCF_i)$$

โดย

A_{Gross} = ผลรวมของมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตกรณีที่ไม่มี Netting agreement

Notional amount_i = จำนวนเงินตามสัญญาสำหรับธุรกรรม ' i '

CCF_i = ค่าแปลงสภาพสำหรับวิธี CEM สำหรับธุรกรรม ' i ' (เอกสารแนบ 3 ตารางที่ 3 และ 4)

n = จำนวนธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย

(3) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล โดยหา ยอดรวมของค่า RC_{Gross} ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.9.1 (1) และค่า A_{Gross} ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.9.1 (2) ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$CEA_{\text{กรณีที่ไม่มี Netting}} = RC_{Gross} + A_{Gross}$$

5.9.2 กรณีที่มี Netting agreement

กลุ่มธุรกรรมอนุพันธ์ที่อยู่ภายใต้ Netting set เดียวกัน ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับกลุ่มธุรกรรมอนุพันธ์ดังกล่าว ดังนี้

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณผลรวมสุทธิที่ได้จากการประเมิน

มูลค่ายุติธรรมในปัจจุบัน (Net replacement cost: RC_{Net}) ของธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย โดยหักยอดรวมสุทธิของกำไรและขาดทุนที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมของทุกสัญญาที่อยู่ภายใต้ Netting set เดียวกัน ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$RC_{Net} = \max(0; \sum_{i=1}^n MTM_i)$$

โดย

RC_{Net} = ค่าที่สูงกว่าระหว่าง 0 กับผลรวมสุทธิที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันของธุรกรรมอนุพันธ์ทุกสัญญาที่อยู่ภายใต้ Netting set เดียวกัน

MTM_i = มูลค่าที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรม (Mark-to-market value) ในปัจจุบันของธุรกรรม 'i' ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งค่าบวกและลบ

n = จำนวนธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญาแต่ละราย ที่อยู่ภายใต้ Netting set เดียวกัน

(2) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณผลรวมของมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะ

เกิดขึ้นในอนาคต (Net add-on: A_{Net}) ของธุรกรรมอนุพันธ์ทุกสัญญาที่อยู่ภายใต้ Netting agreement เดียวกัน ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$A_{Net} = (0.4 \times A_{Gross}) + (0.6 \times NGR \times A_{Gross})$$

โดย

A_{Net} = ผลรวมของมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต กรณีที่มี Netting agreement¹

A_{Gross} = ผลรวมของมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต กรณีที่ไม่มี Netting agreement

NGR = Net-to-gross ratio ซึ่งคำนวณโดยการนำค่า RC_{Net} มาหารด้วยค่า RC_{Gross} (รายละเอียดตามข้อ 5.9.2 (3))

(3) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณหาค่า NGR โดยสามารถเลือกใช้

วิธีใดวิธีหนึ่ง ได้แก่ วิธีการคำนวณค่า NGR สำหรับคู่สัญญาแต่ละราย (Individual approach)

¹ การคำนวณค่า A_{Net} ตามสูตรการคำนวณข้างต้นได้คำนึงถึงผลการหักกลบลบหนี้ของ Netting agreement โดยหากมีการหักกลบลบหนี้สมบูรณ์ ค่า RC_{Net} จะมีค่าเท่ากับ 0 และทำให้ค่า NGR มีค่าเท่ากับ 0 ด้วย ดังนั้น ค่า A_{Net} จึงเท่ากับ 0.4 ของค่า A_{Gross} แต่หากสัญญาไม่สามารถหักกลบลบหนี้กันได้ ค่า RC_{Net} จะมีค่าเท่ากับค่า RC_{Gross} ซึ่งจะทำให้ค่า NGR เท่ากับ 1 ดังนั้น ค่า A_{Net} จึงเท่ากับค่า A_{Gross}

และวิธีการคำนวณค่า NGR สำหรับคู่สัญญาทุกราย (Aggregate approach) ซึ่งเมื่อธนาคารพาณิชย์เลือกใช้วิธีใดแล้วให้ใช้วิธีนั้นอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

(3.1) วิธีการคำนวณค่า NGR สำหรับคู่สัญญาแต่ละราย ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่า RC_{Net} และค่า RC_{Gross} ที่คำนวณจากธุรกรรมอนุพันธ์ทุกสัญญาที่อยู่ภายใต้ Netting agreement เดียวกัน ที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญารายนั้น ๆ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีหลาย Netting set กับคู่สัญญารายดังกล่าว ให้ธนาคารพาณิชย์นำค่า RC_{Net} และค่า RC_{Gross} ของแต่ละ Netting set มาบวกกันก่อน แล้วจึงนำค่าดังกล่าวมาคำนวณหาค่า NGR ต่อไป

(3.2) วิธีการคำนวณค่า NGR สำหรับคู่สัญญาทุกราย ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่า RC_{Net} และค่า RC_{Gross} ที่คำนวณจากผลรวมของค่า RC_{Net} และค่า RC_{Gross} ตามวิธี Individual approach ของคู่สัญญาทุกรายที่ธนาคารพาณิชย์มี Netting agreement โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องใช้ค่า NGR ที่คำนวณได้ตามวิธีการนี้ในการคำนวณค่า A_{Net} สำหรับคู่สัญญาทุกราย

(4) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลโดยหาผลรวมระหว่างค่า RC_{Net} ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.9.2 (1) และค่า A_{Net} ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.9.2 (2) ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$CEA_{กรณีที่มี Netting} = RC_{Net} + A_{Net}$$

(5) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์และคู่สัญญามี Netting agreement มากกว่า 1 สัญญา (หรือมีมากกว่า 1 Netting set) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของแต่ละ Netting set แล้วนำค่าดังกล่าวมารวมกันเพื่อให้ได้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลรวม

(6) หากใน Netting agreement ธนาคารพาณิชย์และคู่สัญญา มีการทำสัญญาซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign exchange forward contract) หรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งมีจำนวนเงินตามสัญญาเท่ากับกระแสเงินสดที่ต้องรับและจ่ายกันจริง ธนาคารพาณิชย์สามารถนำสัญญาที่เป็นรายการตรงกันข้ามกัน (เช่น ฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขาย) มีวันครบกำหนดวันเดียวกัน (Same maturity date) และสกุลเงินเดียวกัน (Same currency pair) มาหักกลบลบกันได้ (Offset) โดยมีวิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

(6.1) การคำนวณค่า RC_{Gross} และค่า RC_{Net}

ให้ธนาคารพาณิชย์นำมูลค่ายุติธรรมของสัญญาที่สามารถหักกลบลบกันได้มาหักกลบกัน จากนั้นให้ธนาคารพาณิชย์นำค่าส่วนต่างดังกล่าว ไปคำนวณรวมกับค่า RC_{Gross} และค่า RC_{Net} ของสัญญาอื่น ๆ ที่เหลือเพื่อให้ได้ยอดรวมของค่า RC_{Gross} และค่า RC_{Net} ของทุกสัญญาที่ทำกับคู่สัญญารายนั้น

(6.2) การคำนวณค่า A_{Gross} และค่า A_{Net}

ให้ธนาคารพาณิชย์คูณจำนวนเงินตามสัญญาทั้งด้านซื้อและด้านขายที่ครบกำหนดวันเดียวกันด้วยค่าแปลงสภาพที่เกี่ยวข้องตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 3 ตารางที่ 3 และ 4) แล้วนำค่าดังกล่าวมาหักกลับกัน โดยส่วนต่างที่ได้คือ ค่า A_{Gross} ของสัญญาที่หักกลับกันได้ แล้วให้นำค่า A_{Gross} ที่ได้นี้ไปรวมกับค่า A_{Gross} ของสัญญาอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดเพื่อให้ได้ยอดรวมของค่า A_{Gross} ของคู่สัญญารายนั้น

สำหรับค่า A_{Net} ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 5.9.2 (2)

5.10 ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล

5.10.1 รุขกรรมอนุพันธ์ที่มีการ Leverage จำนวนเงินตามสัญญา หรือถูกกำหนดโครงสร้างในลักษณะที่เป็นการเพิ่มผลตอบแทนให้กับคู่สัญญา ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้จำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริง (Effective notional amount) แทนจำนวนเงินตามสัญญา (Notional amount) ของรุขกรรมอนุพันธ์ สำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลตามวิธี OEM หรือวิธี CEM

สำหรับสัญญาอนุพันธ์ที่มีการแลกเปลี่ยนจำนวนเงินตามสัญญาหลายครั้ง เช่น Commodity swap จำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริงจะมีค่าเท่ากับจำนวนเงินตามสัญญาคูณด้วยจำนวนครั้งที่เหลือในการแลกเปลี่ยนจำนวนเงินตามสัญญาดังกล่าว

5.10.2 รุขกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน (Structured derivative) ที่สามารถแยกองค์ประกอบย่อยได้เป็นอนุพันธ์ประเภทต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำรุขกรรมอนุพันธ์ที่อ้างอิงตัวแปรด้านตลาด ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับรุขกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน ดังนี้

(1) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี OEM ให้คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของอนุพันธ์ที่เป็นองค์ประกอบย่อยของรุขกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนดังกล่าว โดยใช้ค่า CCF แบบกรณีที่มี Netting agreement จากนั้นให้นำค่าที่ได้มารวมกันเพื่อเป็นมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลของรุขกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนนั้น

(2) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี CEM ให้คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลเสมือนว่าอนุพันธ์ที่เป็นองค์ประกอบย่อยของรุขกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนดังกล่าวอยู่ใน Netting set เดียวกัน และให้ใช้สูตรการคำนวณกรณีที่มี Netting agreement ดังนี้

(2.1) ให้คำนวณค่า RC_{Net} โดยกำหนดให้เท่ากับค่าที่สูงกว่าระหว่าง 0 กับ มูลค่าที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันของธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนดังกล่าว

(2.2) ให้คำนวณค่า A_{Gross} โดยนำมูลค่าตามสัญญาของอนุพันธ์ที่เป็นองค์ประกอบย่อยของธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนดังกล่าว มาคูณด้วยค่า CCF ที่เกี่ยวข้อง

(2.3) ให้คำนวณค่า NGR สำหรับคู่สัญญาตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.9.2 (3)

(2.4) ให้คำนวณค่า A_{Net} โดยนำค่า A_{Gross} ที่ได้จากข้อ 5.10.2 (2.2) และค่า NGR ที่ได้จากข้อ 5.10.2 (2.3) มาแทนค่าในสูตรการคำนวณที่กำหนดไว้ในข้อ 5.9.2 (2)

(2.5) ให้คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลเท่ากับผลรวมระหว่างค่า RC_{Net} และค่า A_{Net} ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.10.2 (2.1) และ 5.10.2 (2.4) ตามลำดับ

(3) มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน กำหนดให้มีค่าไม่เกินผลตอบแทนสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับจากคู่สัญญา (Maximum payoff)

5.10.3 สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนที่ไม่สามารถแยกองค์ประกอบย่อยได้เป็นอนุพันธ์ประเภทต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่อ้างอิงตัวแปรด้านตลาด และธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถนำวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลทั้ง วิธี OEM และวิธี CEM มาปรับใช้ได้เหมาะสม ให้ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อกำหนดวิธีการคำนวณที่เหมาะสมต่อไป

5.10.4 มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับธุรกรรม Interest rate swap ที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยลอยตัวประเภทหนึ่งกับอัตราดอกเบี้ยลอยตัวอีกประเภทหนึ่งของสกุลเงินเดียวกัน (Single currency floating/floating interest rate swap) ที่คำนวณโดยวิธี CEM นั้น กำหนดให้มีค่าเท่ากับ Replacement cost (ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องคำนวณค่า Add-on สำหรับธุรกรรมนี้)

5.10.5 มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับ Digital option ที่คำนวณโดยวิธี OEM และวิธี CEM กำหนดให้มีค่าไม่เกินผลตอบแทน (Payoff) ของสัญญา Digital option นั้น

5.10.6 ค่า A_{Gross} ของธุรกรรม Options sold ที่ธนาคารพาณิชย์ยังไม่ได้รับค่าธรรมเนียม (Premium) เต็มจำนวนนั้น กำหนดให้มีค่าเท่ากับค่าธรรมเนียมที่ยังไม่รับ (Unpaid premium) จากผู้ซื้อ

5.10.7 สำหรับการคำนวณค่า A_{Gross} สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตภายใต้วิธี CEM ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงแนวทางการคำนวณตามแนวทางที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 4² รวมถึงค่าแปลงสภาพที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 3 ตารางที่ 4 โดยให้จำนวนเงินตามสัญญาของอนุพันธ์ด้านเครดิตมีความหมายเดียวกับ

(1) “มูลค่าที่ตราไว้” หรือ “จำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย” แล้วแต่กรณี สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท Credit default swap (CDS) First to default swap (FTDS) และ Proportionate CDS

(2) “มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง Total rate of return swap (TRORS)” หรือ “มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้า” แล้วแต่กรณี สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท TRORS

5.11 การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับฐานะในมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา

(1) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี SA และ Foundation Internal Ratings-Based Approach (วิธี FIRB) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$CEA_{Collateral} = \max(0; C(1 + H_C + H_{fx}) + MTM \text{ loss})$$

โดย

$CEA_{Collateral}$ = มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสำหรับฐานะในมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญา

C = มูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์ไปวางไว้กับคู่สัญญา

H_C = ค่าปรับลด (Haircut) สำหรับประเภทหลักประกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

² เป็นแนวทางที่ขยายความจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit derivatives

H_{fx} = ค่าปรับลด (Haircut) สำหรับความแตกต่างด้านสกุลเงินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

MTM loss = ผลขาดทุนสุทธิที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันของธุรกรรมอนุพันธ์ (ค่าน้อยกว่า 0)

ทั้งนี้ สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Simple ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงิน กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าปรับลด H_C และค่า H_{fx} เท่ากับ 0

(2) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Advanced Internal Ratings-Based Approach (วิธี AIRB) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณโดยกำหนดให้ค่า EAD มีค่าเท่ากับส่วนเกินมูลค่าหลักประกันที่ธนาคารพาณิชย์วางไว้กับคู่สัญญาเกินกว่าผลขาดทุนสุทธิที่ได้จากการประเมินมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันของธุรกรรมอนุพันธ์ (Mark-to-market loss)

5.12 การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์

5.12.1 การปรับลดความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์มี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral) และ การค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต (Guarantee and credit derivative) โดยให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงแนวทางการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

5.12.2 สำหรับการเลือกวิธีในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติ ดังนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี SA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสามารถเลือกวิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธี Simple หรือวิธี Comprehensive อย่างไรก็ตาม สำหรับฐานะในธุรกรรมอนุพันธ์ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้าให้ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี Comprehensive เท่านั้น

(2) ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี FIRB ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ต้องใช้วิธี Comprehensive เท่านั้น

(3) ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี AIRB ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ให้ใช้ค่า Loss given default (LGD) ที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณขึ้นเอง

5.12.3 ในการคำนวณค่าปรับลด (Haircut) สำหรับหลักประกันของธุรกรรมอนุพันธ์ตามวิธี Comprehensive จะต้องเป็นค่าปรับลดที่สอดคล้องกับระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ (Minimum holding period) และเงื่อนไขในเรื่องความถี่ในการ Remargin ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด โดยในแต่ละ Netting set กำหนดให้ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำเท่ากับ 10 วันทำการ และมีความถี่ในการ Remargin ทุกวัน ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

(1) สำหรับ Netting set ที่มีจำนวนสัญญาอนุพันธ์มากกว่า 5,000 สัญญา ณ ช่วงเวลาใด ๆ ในหนึ่งไตรมาสก่อนหน้า กำหนดให้ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำของไตรมาส ถัดไปมีค่าเท่ากับ 20 วันทำการ

(2) สำหรับ Netting set ที่มีธุรกรรมอนุพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันที่ไม่มีสภาพคล่อง (Illiquid collateral) หรือมีธุรกรรมอนุพันธ์ซึ่งหาธุรกรรมอื่นมาแทนที่ได้ยาก กำหนดให้ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำเท่ากับ 20 วันทำการ ทั้งนี้ คำจำกัดความของ “หลักประกันที่ไม่มีสภาพคล่อง” และ “ธุรกรรมอนุพันธ์ซึ่งหาธุรกรรมอื่นมาแทนที่ได้ยาก” ให้พิจารณาภายใต้สถานการณ์ที่ตลาดอยู่ในภาวะวิกฤต (Stressed market condition) ซึ่งเป็นภาวะตลาดที่ไม่มีการซื้อขายอย่างคล่องตัว กล่าวคือ ภาวะตลาดที่ผู้เล่นในตลาด (Market participant) ไม่สามารถหาราคาเสนอซื้อหรือราคาเสนอขายที่เหมาะสมได้จากในตลาดมากกว่า 1 แหล่ง (Multiple price quotes) ภายใน 2 วันทำการ ทั้งนี้ ราคาที่เหมาะสมดังกล่าวต้องไม่เป็นราคาที่ทำให้ตลาดเคลื่อนไหวอย่างผิดปกติ โดยในกรณีเป็นหลักประกันทางการเงิน ราคดังกล่าวต้องไม่ใช่ราคาที่เกิดจากการมีส่วนลดจากราคาตลาด (Market discount) และในกรณีเป็นธุรกรรมอนุพันธ์ ราคดังกล่าวต้องไม่ใช่ราคาที่เกิดจากการมีส่วนเพิ่มจากราคาตลาด (Market premium)

(3) สำหรับ Netting set ที่เคยมีข้อโต้แย้งจากคู่สัญญาเกี่ยวกับการเรียกมาร์จิ้นของธนาคารพาณิชย์ (Margin call dispute) มากกว่า 2 ครั้ง ภายใน 2 ไตรมาสก่อนหน้า กำหนดให้ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำของ 2 ไตรมาสถัดไปสำหรับ Netting set ดังกล่าวเท่ากับ 20 วันทำการ

(4) ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาว่าธุรกรรมอนุพันธ์หรือหลักทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์ถือไว้เป็นหลักประกันนั้น กระจุกตัวอยู่กับคู่สัญญารายใดรายหนึ่งหรือไม่ รวมถึงต้องพิจารณาว่าหากคู่สัญญารายดังกล่าวออกจากตลาดอย่างฉับพลัน ธนาคารพาณิชย์จะสามารถหาธุรกรรมอนุพันธ์อื่นมาแทนที่ได้หรือไม่ ซึ่งหากธนาคารพาณิชย์พิจารณาแล้วพบว่ามีกระจุกตัวกับคู่สัญญารายใดรายหนึ่ง หรือไม่สามรถหาธุรกรรมอนุพันธ์อื่นมาแทนที่ได้ ให้ธนาคารพาณิชย์

กำหนดระยะเวลาถือครองขั้นต่ำให้ยาวขึ้น โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถชี้แจงถึงเหตุผลในการปรับเพิ่มระยะเวลาถือครองขั้นต่ำดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เมื่อมีการร้องขอ

5.13 อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการแปลงธุรกรรมอนุพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลต่างประเทศ

ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล และการรายงานข้อมูลแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ธนาคารพาณิชย์แปลงจำนวนเงินตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลต่างประเทศเป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันในวันที่รายงานตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน โดยวิธีดังนี้

5.13.1 กรณีธุรกรรมอนุพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลต่างประเทศสกุลเดียว ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้จำนวนเงินสกุลต่างประเทศตามสัญญาคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน ณ วันที่รายงาน

5.13.2 กรณีธุรกรรมอนุพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลต่างประเทศมากกว่า 1 สกุล ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้จำนวนเงินสกุลต่างประเทศตามสัญญาคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน ณ วันที่รายงาน

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2555

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารแนบ 1

คำจำกัดความ

“ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของคู่สัญญา (Default risk)” หมายความว่า ความเสี่ยงที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากคู่สัญญาผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญา

“ศูนย์ซื้อขายธุรกรรมอนุพันธ์ (Exchange)” หมายความว่า ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายธุรกรรมอนุพันธ์โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายธุรกรรมอนุพันธ์สามารถทำความตกลงหรือจับคู่สัญญากันได้ โดยกระทำเป็นทางคำปกติและได้รับใบอนุญาตหรือได้จดทะเบียนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัท ตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) และ ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET)

“ธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาด (Over the counter derivative: OTC derivative)” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ที่คู่สัญญาตกลงซื้อขายนอกศูนย์ซื้อขายธุรกรรมอนุพันธ์

“ธุรกรรมอนุพันธ์ในตลาด (Exchange traded derivative)” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ที่ซื้อขายผ่านศูนย์ซื้อขายธุรกรรมอนุพันธ์

“จำนวนเงินตามสัญญา (Notional amount)” หมายความว่า จำนวนเงินตามสัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์

“จำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริง (Effective notional amount)” หมายความว่า จำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริงของธุรกรรมอนุพันธ์ ซึ่งหาได้โดยการปรับจำนวนเงินตามสัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ให้สะท้อนถึงฐานะความเสี่ยงที่แท้จริง (True exposure) ของธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีการ Leverage จำนวนเงินตามสัญญาหรือถูกกำหนดโครงสร้างในลักษณะที่เป็นการเพิ่มผลตอบแทนให้กับคู่สัญญา ตัวอย่างเช่น ธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีจำนวนเงินตามสัญญาเท่ากับ 1,000,000 บาท แต่จะมีการรับผลตอบแทนจากคู่สัญญาเท่ากับจำนวนเงินตามสัญญาคูณด้วย สองเท่าของอัตราดอกเบี้ย LIBOR ดังนั้น Effective notional amount สำหรับธุรกรรมนี้เท่ากับ 2,000,000 บาท

“มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (Credit equivalent amount)” หมายความว่า มูลค่าที่แสดงถึงฐานะความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่คำนวณตามวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ เพื่อใช้คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาต่อไป

“สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน (Netting agreement)” หมายความว่า สัญญาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันของคู่สัญญาที่อนุญาตให้มีการหักกลบลบหนี้ภายในกลุ่มของธุรกรรมอนุพันธ์ที่อยู่ภายใต้คู่สัญญาเดียวกันและชำระราคาเป็นยอดสุทธิยอดเดียวในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา โดย Netting agreement นี้จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในเอกสารแนบ 2

“กลุ่มธุรกรรมอนุพันธ์ที่อยู่ภายใต้สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน (Netting set)” หมายความว่า กลุ่มของธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำกับคู่สัญญารายใดรายหนึ่งภายใต้สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน ทั้งนี้ สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ไม่อยู่ภายใต้สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน ให้ถือว่าแต่ละธุรกรรมเป็น 1 Netting set

“Funded credit derivative” หมายความว่า อนุพันธ์ด้านเครดิต¹ ที่ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection seller) ต้องชำระเงินตามจำนวนเงินตามสัญญาให้กับผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection buyer) ไว้ ณ วันที่ทำสัญญา เพื่อวางเป็นประกันในการรับประกันความเสี่ยงของตนเองในกรณีที่เกิด Credit event ขึ้น เช่น ธุรกรรม Credit linked note (CLN) First to default note (FTDN) และ Proportional CLN

“Credit event” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ที่ระบุภายใต้ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต ซึ่งเป็นผลให้ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection seller) ต้องจ่ายชำระเงินในจำนวนที่ตกลงกัน (Credit event payment) ให้แก่ผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง (Protection buyer) เช่น การล้มละลาย การผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย การไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพัน การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิง (Reference entity)

“Specific provision” หมายความว่า เงินสำรองที่ได้กันไว้สำหรับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลทั้งหมด โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถระบุได้ว่าเป็นเงินสำรองที่ได้กันไว้สำหรับสินทรัพย์หรือรายการนอกงบดุลใด ทั้งนี้ รวมถึงเงินสำรองที่ได้กันไว้สำหรับส่วนที่ลดลงจากการปรับมูลค่าตามราคาตลาดของตราสารหนี้และตราสารทุนที่ถือไว้เพื่อค้าและเผื่อขาย และมูลค่าการด้อยค่าด้วย แต่ไม่รวมเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติที่ธนาคารพาณิชย์นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 แล้ว

¹ ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความของอนุพันธ์ด้านเครดิต และคำจำกัดความอื่นที่เกี่ยวข้องตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit derivatives

เอกสารแนบ 2

**คุณสมบัติของสัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกันที่มีเงื่อนไขครบถ้วน
(Netting agreement)**

สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกันที่มีเงื่อนไขครบถ้วน (Netting agreement) ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย และเป็นสัญญา Master agreement ที่ครอบคลุมถึงสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญารายนั้น ๆ โดยยินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน

2. ในกรณีที่มีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดนัดชำระหนี้ (Default) ล้มละลาย เลิกกิจการ หรือเหตุอื่นในทำนองเดียวกัน สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ฯ ต้องกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ชำระหนี้ให้กับคู่สัญญา หรือรับชำระหนี้จากคู่สัญญาเป็นยอดรวมสุทธิเพียงยอดเดียว (Single legal obligation) โดยยอดรวมสุทธิดังกล่าวจะต้องเป็นผลรวมสุทธิของกำไรและขาดทุนที่ได้จากการวัดมูลค่ายุติธรรม (Mark-to-market) ของสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญาทุกสัญญาที่อยู่ภายใต้สัญญายินยอมให้หักกลบลบหนี้ฯ ฉบับเดียวกัน

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายที่มีความรู้และความเข้าใจใน Netting agreement ได้ให้ความเห็นชอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรว่าการหักกลบลบหนี้ตามข้อ 2 สามารถกระทำได้โดยไม่ขัดกับกฎหมายต่อไปนี้

3.1 กฎหมายของประเทศที่สำนักงานใหญ่ของนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญานั้นตั้งอยู่นอกจากนี้ หากคู่สัญญาเป็นสาขาของนิติบุคคลต่างประเทศ การหักกลบลบหนี้จะต้องไม่ขัดกับกฎหมายที่สาขาของนิติบุคคลนั้นตั้งอยู่ด้วย

3.2 กฎหมายที่ใช้บังคับกับการทำธุรกรรมนั้น ๆ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหักกลบลบหนี้

4. ไม่มีเงื่อนไขที่มีผลบังคับให้คู่สัญญาฝ่ายที่ได้ผิดสัญญาจะต้องชำระหนี้ในวงเงินจำกัดหรือไม่ต้องชำระหนี้ให้กับคู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญา หากคู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญามีฐานะเป็นเจ้าหนี้สุทธิหลังการหักกลบลบหนี้ (Walkaway clause)

เอกสารแนบ 3

ค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) สำหรับสัญญาอนุพันธ์ประเภทต่าง ๆ

ตารางที่ 1

ค่าแปลงสภาพสำหรับอนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย
ตามวิธี OEM กรณีที่ไม่มี Netting agreement

หน่วย: ร้อยละ

อายุสัญญา ¹	อนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน	อนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย
ไม่เกิน 14 วัน	0	0
ไม่เกิน 1 ปี	2	0.5
เกิน 1 ปี ถึง 2 ปี	5	1
สำหรับทุก ๆ 1 ปีที่เพิ่มขึ้น	3	1

ตารางที่ 2

ค่าแปลงสภาพสำหรับอนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย
ตามวิธี OEM กรณีที่มี Netting agreement

หน่วย: ร้อยละ

อายุสัญญา ¹	อนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน	อนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย
ไม่เกิน 14 วัน	0	0
ไม่เกิน 1 ปี	1.5	0.35
เกิน 1 ปี ถึง 2 ปี	3.75	0.75
สำหรับทุก ๆ 1 ปีที่เพิ่มขึ้น	2.25	0.75

¹ อายุสัญญาของสัญญาอนุพันธ์ให้นับตั้งแต่ Trade date จนถึง Maturity date

ตารางที่ 3
ค่าแปลงสภาพสำหรับสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดตามวิธี CEM

หน่วย: ร้อยละ

อายุที่เหลือ ของสัญญา ²	ประเภทของอนุพันธ์ (ยกเว้นอนุพันธ์ด้านเครดิต ³)							
	อัตรา แลกเปลี่ยน และทองคำ	อัตรา ดอกเบี้ย	ตราสารทุน	สินค้า โภคภัณฑ์ โลหะมีค่า ⁴	สินค้า โภคภัณฑ์ อื่น	ตราสารหนี้ ⁵		
						รัฐบาล	เข้า เกณฑ์	ไม่เข้า เกณฑ์
ไม่เกิน 14 วัน	0	0	6	7	10	0	5	10
ไม่เกิน 1 ปี	1	0	6	7	10	0	5	10
เกิน 1 ปี – 5 ปี	5	0.5	8	7	12	0.5	5	10
เกิน 5 ปี ขึ้นไป	7.5	1.5	10	8	15	1.5	5	10

² กรณีสัญญาอนุพันธ์ที่มีการรับหรือจ่ายชำระเงินกัน ณ วันที่ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยมีการปรับอัตราอ้างอิงซึ่งมีผลให้สัญญา
กลับไปมีมูลค่าตลาดเท่ากับศูนย์ เช่น ธุรกรรม Equity index swap อายุที่เหลือของสัญญาหมายถึงระยะเวลาคงเหลือก่อนการปรับ
อัตราอ้างอิงครั้งต่อไป ยกเว้นกรณีของ ธุรกรรม Interest rate swap ที่มีอายุสัญญาคงเหลือ (Contractual remaining maturity)
มากกว่า 1 ปี และเข้าเงื่อนไขข้างต้น กำหนดให้ค่า CCF ขั้นต่ำเท่ากับร้อยละ 0.5

³ อนุพันธ์ด้านเครดิตให้ใช้ค่าแปลงสภาพตามที่กำหนดในตารางที่ 4

⁴ โลหะมีค่าไม่รวมถึงทองคำ

⁵ อนุพันธ์ด้านตราสารหนี้ให้แบ่งตามประเภทตราสารหนี้ที่อ้างอิงออกเป็น 3 ประเภท คือ อนุพันธ์ด้านตราสารหนี้ที่อ้างอิงตราสารหนี้รัฐบาล
อนุพันธ์ด้านตราสารหนี้ที่อ้างอิงตราสารหนี้อื่นที่เข้าเกณฑ์ และอนุพันธ์ด้านตราสารหนี้ที่อ้างอิงตราสารหนี้ ที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามแนวทาง
การคำนวณเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยประเภท Specific risk ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วย
หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

ตารางที่ 4
ค่าแปลงสภาพสำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้า

หน่วย: ร้อยละ

	ผู้ซื้อประกันความเสี่ยง	ผู้ขายประกันความเสี่ยง
1. Total Rate of Return Swaps (TRORS)		
- กรณีสินทรัพย์อ้างอิงเข้าข่ายตามเกณฑ์ที่กำหนด (Qualifying reference obligation) ⁶	5	5
- กรณีอื่น ๆ (Non-qualifying reference obligation)	10	10
2. Credit Default Swaps (CDS), First to Default Swaps และ Proportionate CDS		
- กรณีสินทรัพย์อ้างอิงเข้าข่ายตามเกณฑ์ที่กำหนด (Qualifying reference obligation) ⁶	5	5 ⁷
- กรณีอื่น ๆ (Non-qualifying reference obligation)	10	10 ⁷

⁶ สินทรัพย์อ้างอิงที่เข้าข่ายตามเกณฑ์ตามแนวทางการคำนวณเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยประเภท Specific risk ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

⁷ เฉพาะกรณีมีข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่จะชำระราคากันตามมูลค่ายุติธรรมในกรณีที่ผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงไม่มีความสามารถในการชำระคืนหนี้ได้ในขณะที่สินทรัพย์อ้างอิงยังไม่เกิด Credit event ทั้งนี้ กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง Gross add-on สำหรับธุรกรรม Credit default swaps (CDS) First to default swaps และ Proportionate CDS จะไม่เกินค่าธรรมเนียม (Premium) ที่ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงยังไม่ได้รับจากผู้ซื้อประกันความเสี่ยงเท่านั้น

เอกสารแนบ 4

แนวทางการคำนวณ Add-on สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิต¹ ในบัญชีเพื่อการค้า

ประเภทธุรกรรม	ฐานะในธุรกรรม	ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา (สถานะความเสี่ยง)	การคำนวณ Gross Add-on ²
Credit default swaps (CDS)	Protection buyer	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Credit event payment	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย x CCF
	Protection seller ³	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Premium หากผู้ซื้อผิดสัญญาก่อนที่จะชำระเงินครบ ในขณะที่ต้องจ่าย Close out amount	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะชดเชย x CCF (ไม่เกินค่า Premium ที่ยังไม่ได้รับจาก Protection buyer)
First to default swaps (FTDS)	Protection buyer	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Credit event payment (สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงรายแรกใน Basket ที่เกิด Credit event)	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย x CCF (ให้ใช้ CCF ตามสินทรัพย์อ้างอิงที่มีค่าแปลงสภาพสูงที่สุดในกลุ่ม เช่น สินทรัพย์อ้างอิงในกลุ่มรายหนึ่งเป็น Non-qualifying reference obligation ให้ ธพ. ใช้ CCF = ร้อยละ 10)
	Protection seller ³	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Premium หากผู้ซื้อผิดสัญญาก่อนที่จะชำระเงินครบ ในขณะที่ต้องจ่าย Close out amount	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะชดเชย x CCF (ไม่เกินค่า Premium ที่ยังไม่ได้รับจาก Protection buyer)
Proportionate CDS	Protection buyer	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Credit event payment (สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงทุกรายใน basket ที่เกิด Credit event)	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชยของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย x CCF ของสินทรัพย์นั้น ๆ
	Protection seller ³	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ Premium หากผู้ซื้อผิดสัญญาก่อนที่จะชำระเงินครบ ในขณะที่ต้องจ่าย Close out amount	มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะชดเชย x CCF (ไม่เกินค่า Premium ที่ยังไม่ได้รับจาก Protection buyer)

¹ คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องในเอกสารแนบนี้ให้อ้างอิงตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit derivatives

² ให้ใช้ค่า CCF ที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 3 ตารางที่ 4

³ เฉพาะกรณีมีข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่จะชำระราคากันตามมูลค่ายุติธรรมในสถานการณ์ที่ผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืนได้ในขณะที่สินทรัพย์อ้างอิงยังไม่เกิด Credit event

ประเภทธุรกรรม	ฐานะใน ธุรกรรม	ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา (สถานะความเสี่ยง)	การคำนวณ Gross Add-on ²
Total rate of return swaps (TRORS)	Protection buyer	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ “ส่วนต่าง ผลตอบแทน” และ “การชดเชย มูลค่าที่ลดลงของสินทรัพย์อ้างอิง”	มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่ม ข้อตกลง หรือวันที่มีการชำระราคาครั้งล่าสุด แล้วแต่กรณี x CCF
	Protection seller	- ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับ “ส่วนต่าง ผลตอบแทน” และ “มูลค่าที่เพิ่มขึ้น ของสินทรัพย์อ้างอิง”	มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่ม ข้อตกลง หรือวันที่มีการชำระราคาครั้งล่าสุด แล้วแต่กรณี x CCF